

Amerikai röpirat a háborúról.

Georg Stuart Fullerton bölcész, a new-yorki Columbia-egyetem tanára „Why the german nation has gone to war“ (Miért szállt hadba a német nemzet) címen röpiratot bocsátott közre az amerikai közönség felvilágosítására.

Fullerton hangsúlyozza, hogy ereiben egy csöpp német vér sem folyik és hogy családja amerikai, amióta az amerikai nemzet létezik, tehát mentes az előítéllettől Németország javára. Kötelességének tartja azonban, hogy földijeit felvilágosítsa. Az amerikai viszonyoktól merőben különböző európai viszonyok felől, hogy még oly tényeket is alig tudnak jelentőségük szerint megítélni, mely tények az igazságnak teljesen megfelelnek. Annál nehezebb most a helyzet rájuk nézve, amikor bizonyos érdekelt felek, azok, akik elvágják a kábelösszeköttetést Európa és Amerika közt, tudatosan félrevezetik őket.

Amerikában — ugymond — német militarizmusról beszélnek és az amerikai, aki hazájától nem ismeri a militarizmust, mert legföljebb háboru idején, tehát kivételes esetben lehet arról szó Amerikában, szinte önkéntelenül fölveti a kérdést, mi szüksége van Németországnak a militarizmusra? Erre a röpirat szerzője kifejti, hogy a németek alaptermészetüknél fogva békeszerető nemzet, hogy Németországban szigorú igazságosság uralkodik, hogy ott még a legalaesonyabb rendűeknek a jogait is tiszteletben tartják és hogy annak, aki a mozgósítás idején Németországban tartózkodott, csodálkoznia kellett, hogy egy ilyen békés nép mire képes, hogy a háboru folyamán kitartó bátorságával annyira fel tudta kelteni mindazok csodálkozását, akiket nem tartottak tudatlanságban tetteik felől. Nem a császár, vagy a kormány, avagy pedig a tisztikar keltette fel a német nemzetben azt az érzést, amely ebből a mozgalmából nemzeti emelkedettséget idézett elő. Konstatálja, hogy Németországban senkit sem talált, aki ne volna most testetlül-lelkestül a háboru mellett, nem hallott egy szűlőt sem panaszkodni, amiért fiait a harctérre kell küldeni és nem hallotta a saját országának a becsmérlését azok részéről sem, akik hozzátartozóikat elvesztették a harctéren.

Az amerikaiakra nézve mindez megmagyarázhatatlan jelenség, mondja Fullerton, és azért tisztába kell jönniök azzal a nagy különbséggel, amely az Unió és Németország földrajzi helyzete közt fennáll. Vissza kell emlékezni arra a hangulatra, amely Amerikában a spanyol háboru idején uralkodott, holott akkor aránylag csekély jelentőségű dolgról volt szó. A németek helyében az amerikaiak is bizonyára ép úgy cselekednének, mint most a németek.

Fullerton figyelmezteti azután az amerikai közönséget arra, hogy a militarizmus jelszavától ne vezettesse magát félre és a világért ne higgye, hogy Franciaországnak és Oroszországnak nincsenek szintén nagy hadseregeik és rámutat arra, hogy Angliában navalizmus van, amely sokkal veszélyesebb, mint a militarizmus.

Azután a statusquo fogalmával üzött visszaélés ellen fordul. A statusquoba beleenyugodni Ausztria-Magyarország részéről egyet jelentett volna a szerb propagandának a saját területén való megtűrésével és egyet jelentett volna a trónörökös-pár meggyilkoltatása iránt érzett érzéketlenséggel és az Oroszországgal szemben való ellenállásról való teljes lemondással. Viszont ha Németország akarta volna érintetlenül hagyni a statusquot, nem készülhetett volna elő a védelemre, nem felelhetett volna az orosz mozgósításra és nem akadályozhatta volna meg Ausztria-Magyarország feldarabolását. Franciaországnak oda kellett volna tartania az arcát és bele kellett volna törödnie abba, hogy az angolok tetszésük szerint uralkodjanak a tengereken, Vajjon Németországtól

többet követelhetünk a statusquóra vonatkozóan, mint a többiektől és nem helyes-e az ő gyöngéd gondoskodása a hatalmi egyensúlyról? Ha új viszonyok új intézkedéseket követelnének meg, Amerika sem haboznék abban, hogy teljes erővel kifejtse a hatalmát.

Fullerton az ő rendkívül világos, eleven, a nemes pártatlanság szellemétől áthatott írását így fejezi be: „Az amerikai felejtse el azokat a viszonyokat, amelyek között ő maga él és képzelje bele magát a németek helyzetébe és azután kérdezze meg magát, hogy abban a helyzetben ő maga mit cselekednék?“

Háborus tréfák.

Nem gascognei, lanquedoci vagy éppen provençei déli franciáról van szó, hanem csak olyan délvidéki sváb franciáról, azok közül való, akik francia telepesekként kerültek Elzászból Mária Terézia idején Felső-Torontálba, ahol Szenthubert, Károlyliget (Charleville) és Soltour községeket alapították. Ezek a franciák rövidesen teljesen elsvábesodtak. Ilyennel utaztam a minap. Persze a háborúról beszélgettünk és szóba kerültek a franciák is. Kíváncsian megkérdeztem tőle:

— Nem mozdul meg magában ilyenkor a francia vér?
— De mennyire! — volt a válasz.
— Hát rokonszenvezik velük?
— Annyira, hogy szeretném lenyuzni a bőrüket.
— Csak nem?!

Szegedre vagy vidékre ajánlkozik intelligens leány. ki főzni, varrni, kézimunkálni tud, Választ „Szerénység“ jelígre a kiadóba.

VASS
MOZGÓ-SZÍNHÁZ
TELEFON 872.

Vasárnap

Egy virágáros leány története

Nelly II.

a múlt héten nagy sikert aratott dráma második része

A cím-szerepet **Tonny Sylva** játssa.

Új harctéri riportok

Eredeti felvételek az északi harcterről.

Előadások 2 órától folytatódag

Rendes helyáarak

— De igen, én tudniillik bőrkereskedő vagyok.

Miután a tanári pályára rendesen ép és egészséges emberek mennek, természetes, hogy sok professzor került a katedráról a harctérre. S a professzor az élet minden körülményei között megmarad professzornak, akár komoly, akár humoros oldalukról vesszük őket. Mint a katedrán, úgy a harctéren is szinte tulzott lelkiismeretességgel teljesítik a kötelességüket. Azért van, hogy a francia lapok is, a németek is, az eddig elesett tanügyi férfiakról külön statisztikában emlékeztek meg s tudtommal, pedig jó forrásból tudom, magyar tanár is már aránytalanul sok maradt ott a harctéren. De nem folytatom ebben a tónusban tovább, mert akkor ellágyul a tollam, holott viccet akarek leírni, a mit egy német professzorral hallottam, aki miután a harctéren súlyosan megsebesült, felgyógyulása után az egyik német fogolytáborhoz van becsztva. A „barbár“ németek-

URÁNIA Magyar Tud. Színház

Telefon 807.

Vasárnap

Szenzáció! Szenzáció!

A szent háboru.

Fantasztikus rege a régi törökök harcaiból 4 részben.

Ambrosio-gyártmány. — Több 1000 szereplő. — A legelőkelőbb budapesti mozik egy hétig műsoron tartott slágerdarabja.

A legújabb Hadi-hiradó.

A hadügyminiszterium által engedélyezett felvételek. :-:

Előadások 2 órától folytatódag

Rendes helyáarak